

1. Důchodové pojištění

Důchodové pojištění zajišťuje občany pro případ **stáří, invalidity** nebo při **ztrátě živitele**. Ze základního důchodového pojištění se tedy poskytují důchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí. Důchodové pojištění upravuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Výše důchodů se vypočítává ze dvou složek, a to ze základní výměry, která je stanovená pevnou částkou stejnou pro všechny důchodce, a z procentní výměry určené podle délky doby pojištění a výše výdělků. Každoročně dochází k valorizaci důchodů. Důchody se zvyšují v závislosti na růstu cen a růstu mezd. Od 1. ledna 2023 do výše vstupuje také nově zavedené „**výchovné**“, tedy zvýšení důchodu o 500 Kč za každé vychované dítě. Na výchovné má nárok ten z rodičů, který o dítě pečoval v největším rozsahu.

O nároku na důchod, jeho výši a výplatě rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení a orgány sociálního zabezpečení ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti.

Systém základního důchodového pojištění je založený na **povinné účasti a na průběžném financování**. Jedná se o univerzální systém zabezpečující všechny ekonomicky aktivní osoby, jehož financování probíhá na základě solidarity mezi generacemi. Právní úprava je jednotná pro všechny pojištěnce. Určité odchylky v oblasti organizačního a administrativního zabezpečení platí v případech, kdy jsou k rozhodování příslušné orgány sociálního zabezpečení ministerstev obrany, vnitra a spravedlnosti.

Pokud není uvedeno jinak, jsou v předkládaných tabulkách a grafech zahrnuty důchody, které se poskytují podle zákona o důchodovém pojištění – tzv. **důchody v civilním sektoru**. Nejsou v nich obsaženy údaje týkající se ozbrojených složek Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti.

Nárok na důchod vzniká splněním podmínek, které se liší u jednotlivých druhů důchodu.

Plný starobní důchod může být pobírán buď **po dosažení věkové hranice** (důchodového věku), a pak se jedná o řádný starobní důchod, nebo v zákonem stanovené době před dosažením důchodového věku, a pak se jedná o **předčasný starobní důchod**. Nárok na řádný i předčasný starobní důchod je zároveň podmíněn získáním potřebné doby pojištění. Při odchodu do předčasného důchodu je důchod krácen v souladu s tím, kolik času zbývá do dosažení důchodového věku. Při nesplnění potřebné doby pojištění pro plný starobní důchod může pojištěnec po dosažení určené nižší doby pojištění a vyššího zákonem daného věku pobírat **poměrný důchod**. Tato situace nastává např. v případech, že daný člověk pracoval část života v zahraničí.

Invalidní důchod získá pojištěnec, jehož pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 % a který nedosáhl věku 65 let. Aby vznikl nárok na invalidní důchod, musí být splněna též podmínka potřebné doby pojištění, nejde-li o invaliditu vzniklou následkem pracovního úrazu, nemoci z povolání nebo z některých příčin souvisejících s obranou státu. Ve věku 65 let dochází k přeměně invalidního důchodu na starobní důchod¹ (platí od roku 2010).

Podle míry poklesu pracovní schopnosti se invalidita dělí na **invaliditu prvního stupně** (pokles o 35 % až 49 %), **druháho stupně** (pokles o 50 % až 69 %) a **třetího stupně** (pokles o 70 % a více) a od toho se také odvíjí výše invalidního důchodu. Toto rozdělení platí až od začátku roku 2010. Do konce roku 2009 se invalidní důchody dělily na plné a částečné a tato změna je také zohledněna v předkládaných tabulkách.

Vdovský či **vdovecký důchod** mohou pozůstalí manželé pobírat pod podmínkou, že zemřelý(á) byl poživitelem starobního nebo invalidního důchodu, anebo ke dni smrti splnil(a) podmínku potřebné doby pojištění k nároku na invalidní nebo podmínky nároku na starobní důchod, anebo zemřel(a) následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání). Pokud nejsou splněny další podmínky pro výplatu vdovského či vdoveckého důchodu, nárok na tyto důchody po jednom roce od smrti manžela nebo manželky zaniká. Podmínkami pro pokračování nároku na vdovský či vdovecký důchod jsou dosažení zákonem stanoveného

---

¹ Pokud příjemce invalidního důchodu dosáhne důchodového věku a splní podmínku potřebné doby pojištění, může požádat o řádný starobní důchod. Pokud by byl vypočtený řádný starobní důchod nižší než vyplácený invalidní důchod, bude mu nadále vyplácen invalidní důchod (transformovaný na důchod starobní) v původní výši.

věku, péče o nezaopatřené nebo závislé dítě, péče o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela (manželky) závislého na pomoci jiné osoby, anebo invalidita třetího stupně.

Sirotčí důchod náleží nezaopatřenému dítěti, jehož zesnulý rodič (osoba, která převzala dítě do péče na základě rozhodnutí soudu nebo do společné výchovy manželů) byl poživitelem starobního nebo invalidního důchodu, anebo zemřel následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání); případně pokud zemřelý ke dni smrti získal alespoň polovinu doby pojištění potřebné pro vznik nároku na invalidní důchod (do roku 2012 celou dobu pojištění) nebo splnil podmínky nároku na starobní důchod. Nárok na sirotčí důchod zaniká nesplněním výše uvedených podmínek, zejména podmínky nezaopatřenosti dítěte (osvojením, zahájením výdělečné činnosti, ukončením studia, dosažením stanoveného věku apod.).

Uvedené druhy důchodů mohou být vypláceny samostatně, v takovém případě se jedná o tzv. **sólo důchody**. Vdovské a vdovecké důchody mohou být vypláceny **v souběhu** se starobním nebo invalidním důchodem (kombinované důchody). Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu a zároveň starobního nebo invalidního důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši, včetně základní výměry a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry.

Kromě povinného základního důchodového pojištění podle zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění mají občané ČR možnost dobrovolné účasti na doplňkovém penzijním spoření (dříve penzijní připojištění) podle zákona č. 427/2011 Sb., které se od jiných spořicíh produktů odlišuje státními příspěvky a daňovými úlevami v závislosti na výši příspěvku účastníka a také možnou podporou od zaměstnavatele. Výplaty dávek tohoto systému v následujících tabulkách nejsou zahrnuty.

V letech 2013 až 2015 fungoval ještě tzv. druhý pilíř důchodového systému, dobrovolné fondové penzijní spoření, které ovšem bylo ke konci roku 2015 zrušeno a úspory z něj převedeny účastníkům na bankovní účet či doplňkové penzijní spoření (penzijní připojištění).

Současné uspořádání českého důchodového systému je ustaveno zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Od nabytí účinnosti tohoto zákona následně docházelo k přijímání řady dalších reformních opatření s cílem reagovat na měnící se ekonomickou, sociální nebo demografickou situaci a zabezpečovat stabilitu, dlouhodobou udržitelnost systému a zároveň sociální adekvátnost důchodů. K nejvýznamnějším novelám zákona o důchodovém pojištění patřil zákon č. 306/2008 Sb. účinný od 1. ledna 2010, který mimo jiné nově vymezil invaliditu, a zákon č. 220/2011 Sb., který řešil především dopady nálezu Ústavního soudu ohledně způsobu stanovení výpočtového základu pro výpočet procentní výměry důchodu a výše tzv. redukčních hranic. Od 1. ledna 2023 bylo zavedeno zvýšení starobního důchodu o tzv. „výchovné“, tedy 500 Kč za každé vychované dítě, pro toho rodiče, který o dítě nejvíce pečoval.

Celkové výdaje na důchody

Celkové výdaje na důchody, tedy jak na důchody vyplácené Českou správou sociálního zabezpečení, tak na důchody tzv. silových rezortů (např. vojáci, hasiči, policisté), které spadají pod Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti, dosáhly v roce 2023 hodnoty 685 mld. Kč, což představovalo 9 % hrubého domácího produktu (HDP) a tyto výdaje se podílely na státním rozpočtu z 31,1 %.

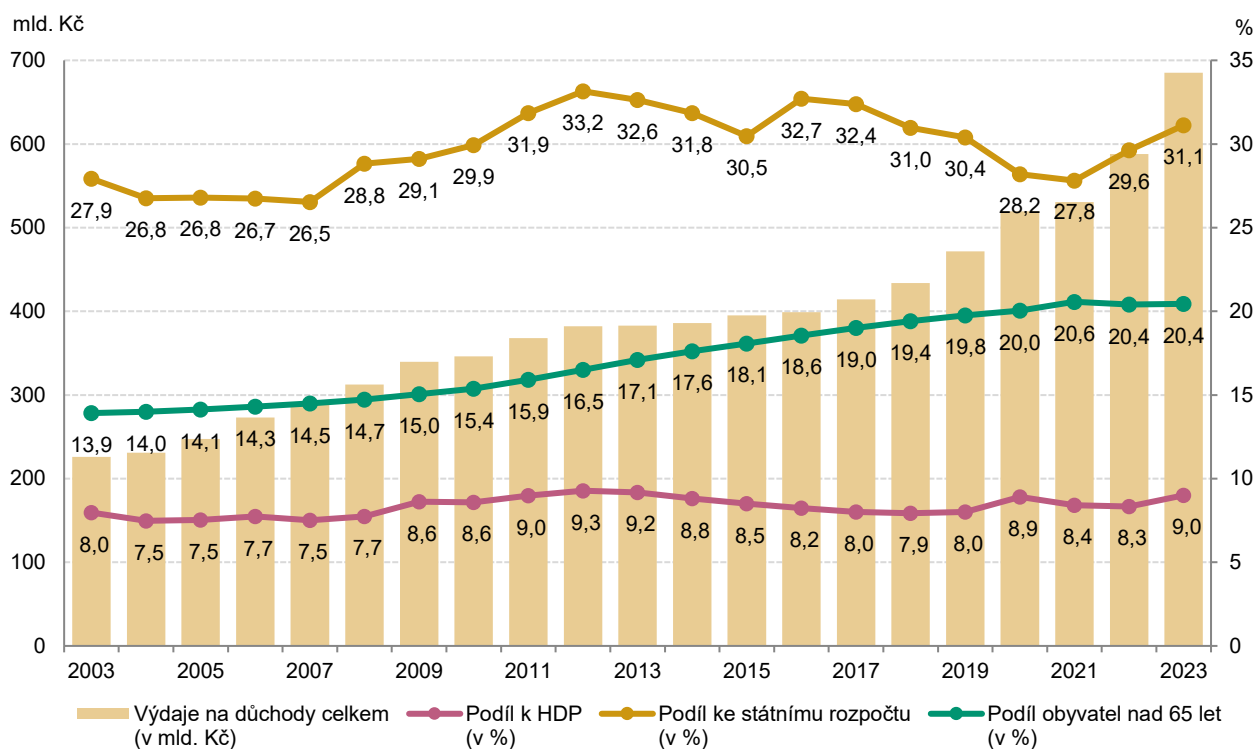
Příjmy z pojistného na důchodové pojištění dosáhly v roce 2023 částky 620 mld. Kč. Pokud k výdajům na dávky důchodového pojištění přičteme ještě výdaje na jeho správu v hodnotě 7 mld. Kč, dosáhly celkové výdaje 692 mld. Kč a saldo hospodaření systému důchodového pojištění tak představovalo -72 mld. Kč.

Z celkových výdajů na důchody šlo téměř 15 mld. Kč na **důchody příslušníků ozbrojených složek** Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti. Důchody bývalých příslušníků ozbrojených složek se v roce 2023 podílely 2,2 % na celkových výdajích státu na důchodové pojištění. Tito příslušníci však kromě důchodů pobírají od státu i výslužné podle odsloužených let, které není obsahem této publikace.

Výdaje na **důchody civilního sektoru** (nezahrnuje údaje týkající se ozbrojených složek Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti) v roce 2023 meziročně vzrostly o 17 % (95 mld. Kč) na úroveň 670 mld. Kč.

Výdaje na důchody jsou pochopitelně ovlivňovány i zvyšujícím se počtem osob ve starších věkových skupinách. Podíl obyvatel ve věku nad 65 let v roce 2023 představoval 20,4 % a podle prognóz demografů bude dále narůstat. Podle střední varianty projekce² obyvatelstva ČR by senioři ve věku 65 a více let měli v roce 2031 pravděpodobně tvořit 22,3 % populace a v roce 2061 pak 30,7 %.

Graf 1.1 Výdaje na důchody celkem a jejich podíl k HDP a ke státnímu rozpočtu

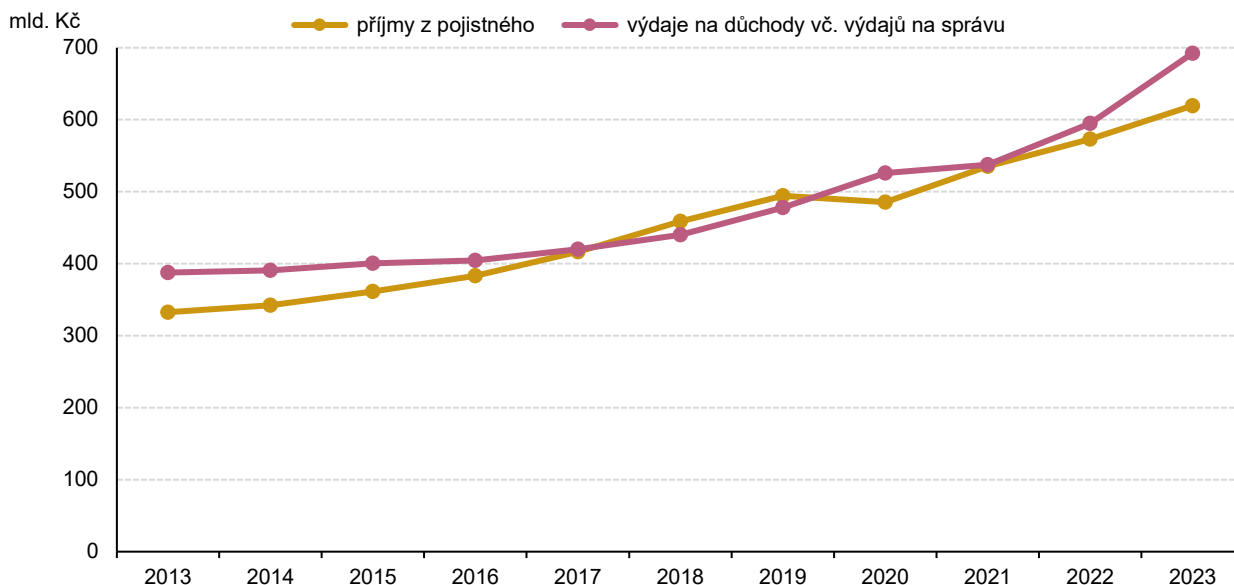

Pozn. Výdaje na důchody celkem zahrnují jak výdaje na důchody vyplácené ČSSZ, tak výdaje na důchody tzv. silových rezortů vyplácené Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti

Zdroj dat: ČSSZ, ČSÚ, MF, státní závěrečný účet

² <https://csu.gov.cz/produkty/projekce-obyvatelstva-ceske-republiky-2023-2100>

Graf 1.2 Příjmy a výdaje systému důchodového pojištění

Pozn.: zahrnutý jak důchody vyplacené ČSSZ, tak důchody tzv. silových rezortů vyplacené Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti.

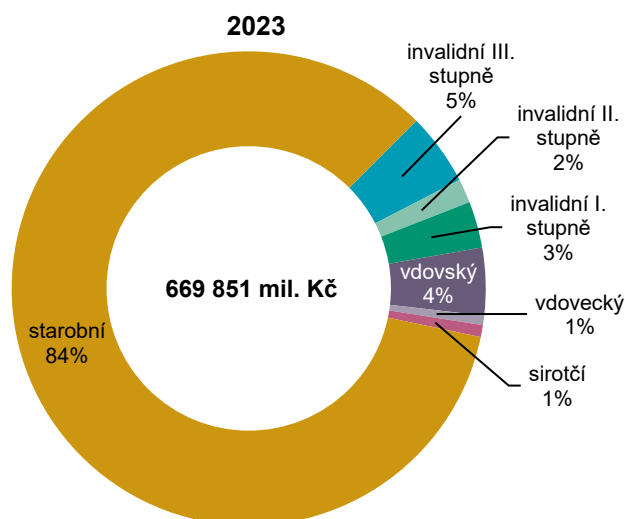
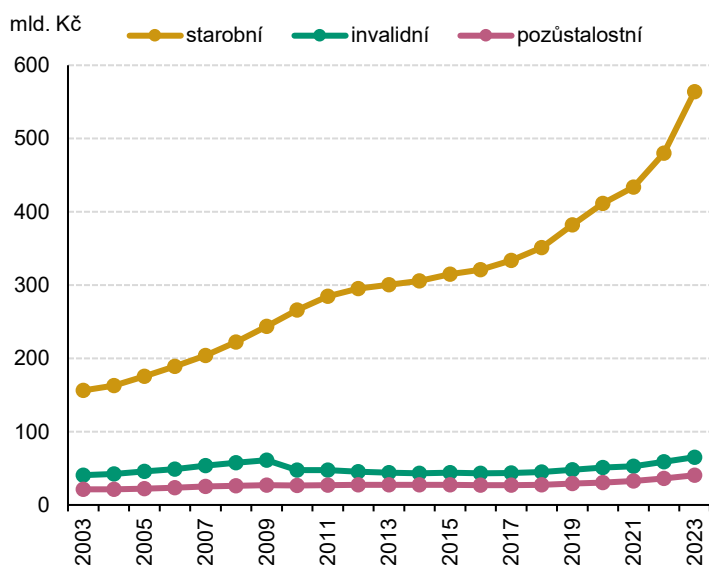
Zdroj dat: MF, státní závěrečný účet

Důchody vyplacené Českou správou sociálního zabezpečení

Následující údaje (až do konce této kapitoly) se týkají pouze důchodů v civilním sektoru, tedy důchodů vyplacených Českou správou sociálního zabezpečení.

Základními parametry, které ovlivňují výdaje na důchody, jsou počet důchodců a výše důchodů měněná především valorizacemi. Nejvyšší podíl na celkových výdajích na důchody mají výdaje na starobní důchody. To je dáno jak nejvyšším počtem starobních důchodců z celkového počtu příjemců důchodů, tak i nejvyšší úrovní starobních důchodů v porovnání s výší ostatních druhů důchodů. Ke snížení podílu výdajů na invalidní důchody v roce 2010 došlo v důsledku toho, že zákonem o důchodovém pojištění byly invalidní důchody osob starších 65 let transformovány na důchody starobní.

Graf 1.3 Výdaje na důchody podle druhu důchodu

Pozn.: čisté výdaje v roce bez záloh poštám na výplatu důchodů; včetně výdajů na jednorázový příspěvek důchodci; civilní sektor.

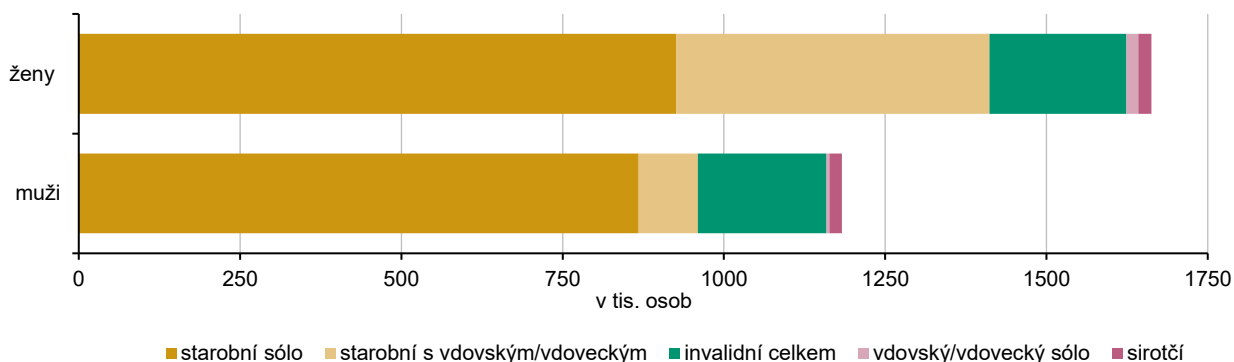
Zdroj dat: ČSSZ

Počet příjemců důchodů

Celkový počet příjemců důchodů, nehledě na druh důchodu, se v roce 2023 meziročně zvýšil o 1 400 osob. Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) pobíralo v Česku ke konci roku 2023 některý z důchodů 2 845,6 tisíce osob, což odpovídá 26 % populace. Někjaký důchod pobíralo 22 % mužů (absolutně 1 183,1 tis.) a 30 % žen (1 662,5 tis.), což je dáno zejména vyšší nadějí dožití žen, tedy věku, kterého se ženy v průměru dožívají.

Naprostá většina příjemců důchodu, téměř 2 371 tisíc osob, pobírala důchod starobní. Počet **starobních důchodců** meziročně stoupl o 4 tisíce, v roce 2023 tak pobíralo starobní důchod (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým) 1 412 tisíc žen a 960 tisíc mužů. U mužů narostl počet starobních důchodců o bezmála 8 tisíc, zatímco u žen byl zaznamenán pokles počtu příjemkyň o téměř 4 tisíce.

Graf 1.4 Příjemci důchodů podle druhu důchodu k 31. 12. 2023

Zdroj dat: ČSSZ

Mezi starobními důchodci převažují ženy, z deseti osob pobírajících v roce 2023 starobní důchod bylo šest žen. Vyšší zastoupení žen mezi důchodci souvisí jednak s tím, že se v průměru dožívají vyššího věku, a také s tím, že především v minulosti odcházely do důchodu dříve než muži. Průměrný věk starobních důchodců (za obě pohlaví dohromady) byl 72 let. Ženy, kterým zanikl řádný starobní důchod v roce 2023 z důvodu úmrtí, ho v průměru pobíraly po dobu 28,6 let, u mužů to bylo o 9,1 let méně.

Tři čtvrtiny (1 794 tis.) starobních důchodců pobíraly v roce 2023 starobní důchod samostatně a zbylá jedna čtvrtina osob (578 tis.) pobírala starobní důchod v kombinaci s vdovským či vdoveckým důchodem. Mezi muži a ženami se tento podíl ale výrazně liší. Zatímco ženy pobíraly starobní důchod v souběhu s vdovským důchodem v 34 % případů, mezi muži pobírajícími starobní důchod dostávala zároveň vdovecký pouze desetina.

Počet i podíl osob odcházejících do **předčasného starobního důchodu** roste. V roce 2023 pobíralo téměř 733 tisíc osob starobní důchod, který byl přiznán předčasně. Celkem se jednalo o 319 tis. mužů a 414 tis. žen. Zatímco ještě v roce 2010 představovali příjemci předčasných důchodů 19 % ze všech příjemců plných starobních důchodů, v roce 2023 to bylo již 31 %. Z mužů pobírajících starobní důchod má předčasný 33 %, naproti tomu žen s předčasným důchodem je 29 %. V roce 2023 bylo nově přiznáno 20,6 tisíc starobních důchodů před dosažením důchodového věku, což bylo téměř o 24 tis. méně³ než v předchozím roce, vzhledem k výraznému nárůstu v roce 2022, kdy byl „odčerpán“ potenciál žadatelů pro další roky. Za nárůstem v roce

³ Ve skutečnosti došlo ještě k většímu poklesu. Na základě možnosti uplatnění nároku vyplněním příslušného formuláře, který umožňoval do šesti měsíců ode dne uplatnění nároku se dostavit k sepsání formální žádosti o důchod na předepsaném tiskopisu (§ 82 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.), nebyla část přiznaných důchodů za rok 2022 ve statistice zachycena – žádosti o tyto důchody byly podány a tyto důchody byly vyřízeny až po uzavěře ročenky ČSSZ za rok 2022. Tyto důchody nejsou započteny ani do přiznaných důchodů za rok 2023, neboť jejich datum přiznání nespadá do tohoto roku (mají datum přiznání spadající do roku 2022, částka za důchody náležející za období od data přiznání do data zahájení trvalé výplaty je vyplacena doplatkem). Po přihlídnutí k posunu uzávěrky důchodových dat na prosinec 2023 by počet přiznaných starobních důchodů v roce 2022 narostl z 104 746 (z toho předčasných 44 598) na 135 948 (z toho předčasných 70 868). Meziroční pokles počtu nově přiznaných předčasných starobních důchodů by pak představoval -50 tis.

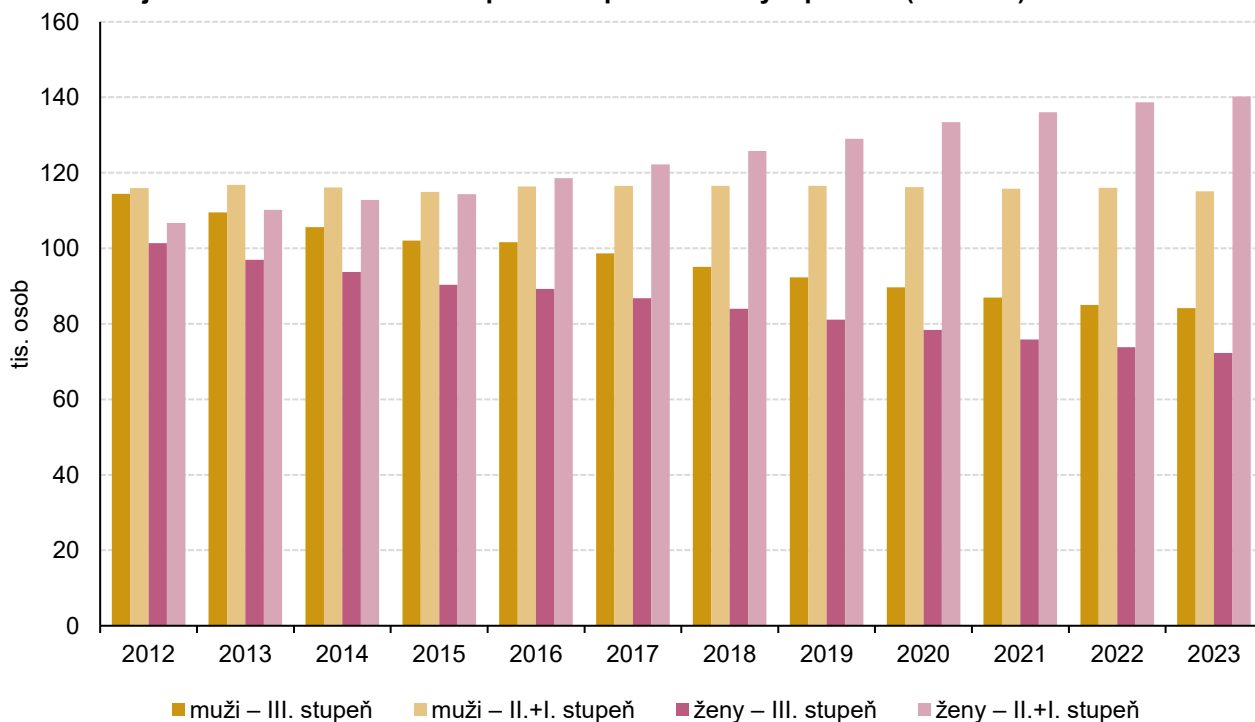
2022 stál fakt, že došlo dvakrát k mimořádné valorizaci důchodů a stalo se tak výhodnější⁴ požádat o předčasný důchod, než čekat na řádný věk odchodu do starobního důchodu. Průměrná výše nově přiznaného předčasného starobního důchodu v roce 2023 byla 16 310 tis. Kč, tedy o 3 700 Kč méně, než byla průměrná výše starobního důchodu přiznaného po dosažení důchodového věku.

Možnost odejít naopak později do důchodu (tzv. přesluhování) a zvýšit si tak procentní výměru starobního důchodu využilo v roce 2023 celkem 58 osob, přičemž ještě v roce 2015 to bylo více než 1 000 osob. Průměrná výše takového důchodu v roce 2023 dosáhla 27 255 Kč.

Poznámka: Celkový počet důchodců se výrazně zvýšil v roce 2011, což bylo způsobeno zvýšením zájmu o odchod do předčasného důchodu při očekávaných změnách zákona o důchodovém pojištění. Pojištěnci, kteří předpokládali, že způsob výpočtu důchodu přiznaného po 29. září 2011 pro ně bude nevýhodný, se často rozhodli pro odchod do předčasného starobního důchodu před 30. zářím 2011, aby využili původní způsob výpočtu důchodu. To vedlo k rekordnímu nárůstu počtu přiznaných předčasných starobních důchodů. Stejně tak došlo k výraznému nárůstu podílu předčasných starobních důchodů v roce 2022, vzhledem k výjimečným valorizacím, kvůli kterým se vyplatilo jít do předčasného důchodu.

Dalším typem důchodu je **důchod pro invaliditu**, který v roce 2023 pobíralo 411,7 tis. osob, tj. 6,3 % obyvatel ve věku 18 až 64 let. Invalidní důchod pro invaliditu III. stupně pobíralo v roce 2023 celkem 156 tis. osob, pro invaliditu II. stupně 78 tis. osob a pro nejnižší stupeň invalidity 177 tis. osob. Celkový počet invalidních důchodců meziročně klesl o 1,8 tisíce. Zatímco počty příjemců invalidního důchodu I. a II. stupně mírně rostly, počet příjemců invalidního důchodu III. stupně se snížil o 2,4 tisíce. Mužům je častěji oproti ženám přiznán invalidní důchod pro invaliditu III. stupně (42 % mužů vs. 34 % žen ze všech invalidních důchodců daného pohlaví), ženy naopak častěji pobírají invalidní důchod I. stupně (47 % vs. 39 %). Průměrný věk příjemce invalidního důchodu se pohybuje kolem 50 let a platí, že s věkem se zastoupení osob s invalidním důchodem v populaci zvyšuje.

Graf 1.5 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity a pohlaví (k 31. 12.)

Zdroj dat: ČSSZ

⁴ <https://www.mpsv.cz/-/pozadat-letos-o-predcasny-duchod-muze-byt-vyhodnejsi-nez-cekat-na-pristi-rok>

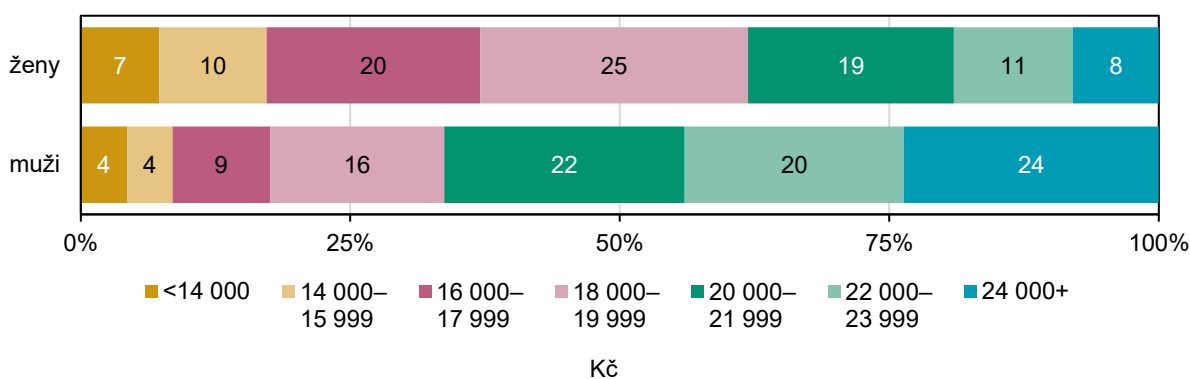
Počty příjemců **vdovských a vdoveckých důchodů** meziročně poklesly o 8 tisíc, celkem vdovský či vdovecký důchod pobíralo 605 tis. osob. V naprosté většině případů (94 %) se jednalo o seniory (ve věku 65 a více let). Ze všech vdovských/vdoveckých důchodů bylo v roce 2023 pouze 22,7 tisíc (3,7 %) vypláceno samostatně, naprostá většina (583 tis.) byla vyplácena tzv. v souběhu, tedy zároveň se starobním, popřípadě invalidním důchodem. Ze všech příjemců vdovských/vdoveckých důchodů tvořily ženy 84 %, což koresponduje s nadějí dožití, která je u žen vyšší než u mužů (v roce 2023 byla v případě žen 82,8 let a pro muže 76,9 let).

Sirotčí důchod dostávalo 39,9 tisíce osob, o 477 více než v roce 2022.

Průměrná výše důchodů

Průměrná výše vyplácených důchodů je ovlivňována především valorizací vyplácených důchodů. Na její růst působí ale i tzv. generační obměna, jejímž důsledkem je, že průměrná výše vyplácených důchodů by rostla, i kdyby důchody nebyly valorizovány. Zanikají totiž důchody starších důchodců, které jsou v průměru nižší než důchody nově přiznávané. V zásadě tedy platí, že čím déle jsou důchody vypláceny, tím je jejich úroveň nižší ve vztahu k ostatním důchodům. Tyto rozdíly jsou zapříčiněny mzdovým vývojem, změnami ve způsobu výpočtu nově přiznaných důchodů a valorizacemi důchodů, které existující rozdíly vesměs zvyšují.

Graf 1.6 Příjemci sólo starobních důchodů podle výše důchodu k 31. 12. 2023 (%)

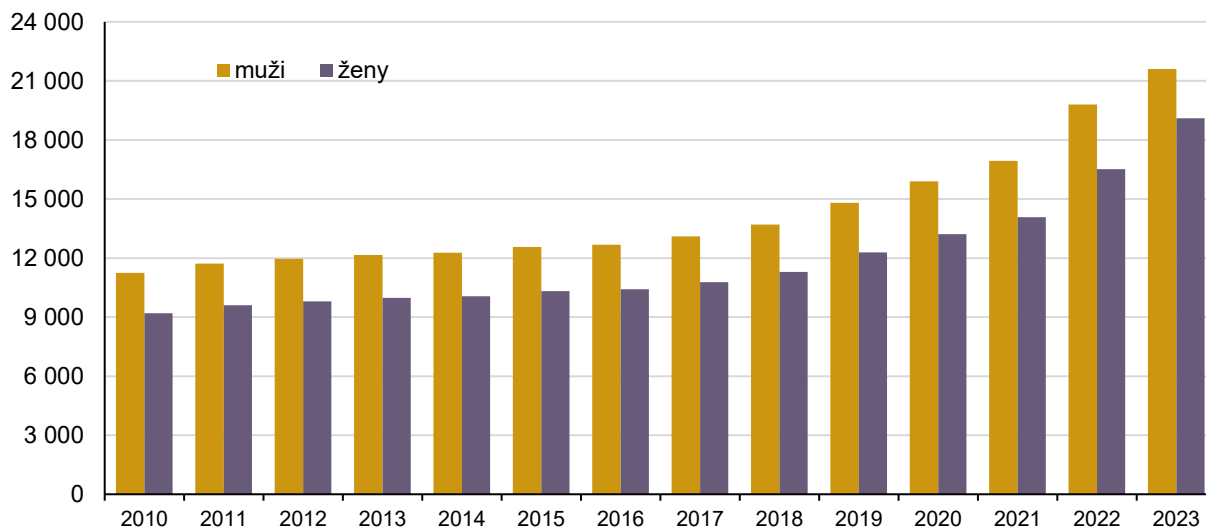
Pozn.: pouze plné starobní důchody, vyplácené sólo (samostatně bez souběhu s pozůstalostním důchodem)

Zdroj dat: ČSSZ

Mezi prosincem roku 2022 a 2023 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů o 12,2 % (2 212 Kč) a dosáhla tak na **20 310 Kč**. Průměrná měsíční výše plného starobního důchodu vypláceného sólo je u žen dlouhodobě nižší než v případě mužů. Zatímco ženy pobíraly v průměru 19 095 Kč, muži 21 610 Kč. V prosinci 2023 dosahoval tak průměrný plný starobní důchod žen (vyplácený sólo) úrovně 88 % stejného druhu důchodu u mužů. Tato nerovnost se vzhledem k zavedení tzv. „výchovného“ oproti předchozímu roku snížila o 5 p. b. Na zvýšení starobního důchodu o výchovné 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě má od 1. ledna 2023 nárok ten z rodičů, který o dítě nejvíce pečoval, což byly častěji ženy. Toto navýšení se týká i předčasných starobních důchodů, netýká se ale invalidních důchodů ani samostatně vyplácených vdovských či vdoveckých důchodů.

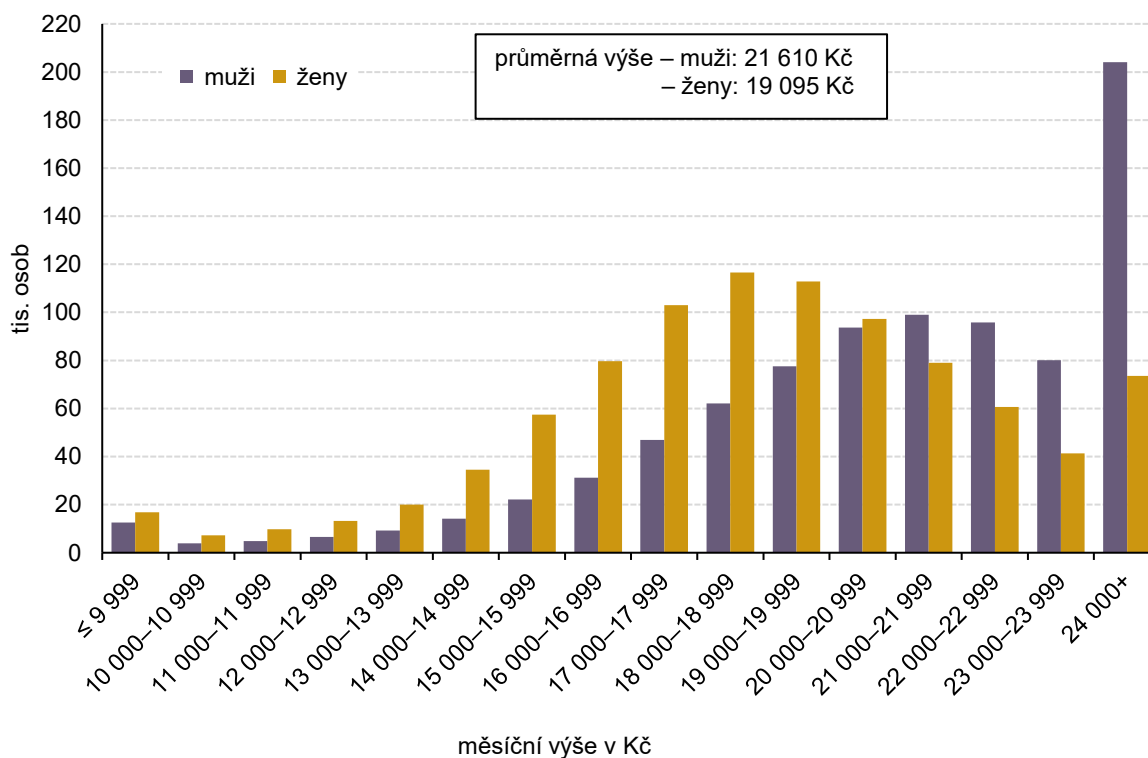
Průměrná výše sólo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně dosahovala v prosinci 2023 hodnoty 17 014 Kč, u II. stupně invalidity 11 412 Kč a pro nejnižší stupeň to bylo 9 685 Kč. I zde měli muži v průměru vyšší důchody než ženy, rozdíly ale nebyly tak velké jako u starobních důchodů. V závislosti na stupni invalidity se rozdíl v průměrné výši pohyboval mezi 600 a 900 Kč. Na konci roku 2023 dosahovala průměrná výše vdovského důchodu (vypláceného sólo) 12 724 Kč, v případě samostatně vypláceného vdoveckého důchodu 11 529 Kč. Průměrná výše sirotčího důchodu se neliší v závislosti na pohlaví a na konci roku 2023 dosahovala 10 268 Kč.

Graf 1.7 Průměrná výše starobního důchodu v prosinci (2010–2023)

Pozn.: pouze plné starobní důchody, vyplácené sólo (samostatně bez souběhu s pozůstalostním důchodem)
Zdroj dat: ČSSZ

Graf 1.8 Příjemci starobních důchodů podle měsíční výše k 31. 12. 2023

Pozn.: pouze plné starobní důchody vyplácené sólo (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)
Zdroj dat: ČSSZ

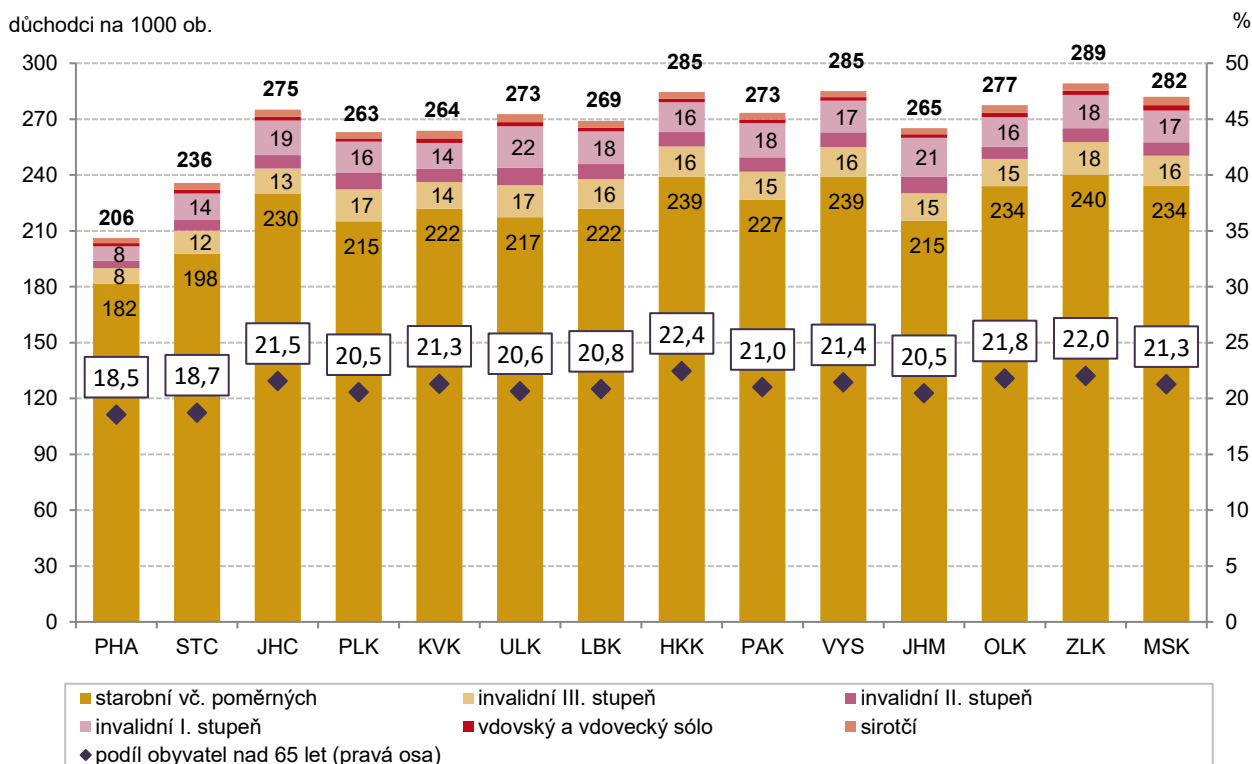

Regionální srovnání

Počty důchodců v jednotlivých krajích jsou z největší části určeny velikostí daného kraje a dále věkovou a pohlavní strukturou jeho obyvatel. Vzhledem k tomu, že starobní důchodci představují drtivou většinu všech příjemců důchodů, je věkové složení kraje nejzásadnější. Nejvyšší zastoupení příjemců důchodu bylo v roce 2023 evidováno v krajích Zlínském, Královéhradeckém a na Vysočině, ve kterých na 1 000 obyvatel daného kraje připadalo přes 285 důchodců, z čehož bylo přes 239 starobních. Královéhradecký kraj s 22,4% podílem osob starších 65 let je zároveň nejstarším krajem České republiky. Na opačném konci žebříčku jsou Hlavní město Praha a Středočeský kraj. V obou krajích bylo zastoupení důchodců pobírajících jakýkoliv druh důchodu menší než čtvrtina populace, konkrétně 206 příjemců důchodu (respektive 236 v případě Středočeského kraje) na 1 000 obyvatel. Do jisté míry je to dáno tím, že v Praze i Středočeském kraji je podprůměrné zastoupení osob ve věku 65 a více let (méně než 19 %). V Praze je nižší zastoupení nejen starobních, ale i invalidních důchodců a je zde také nejnižší podíl starobních důchodců, kterým byl důchod přiznán předčasně (před dosažením důchodového věku). Zatímco v Praze pobíralo předčasný důchod 16 % ze všech příjemců plného starobního důchodu, celorepublikový průměr byl 31 %. Nejvyšší podíl byl v Kraji Vysočina (39 %), v Pardubickém (37 %) a Moravskoslezském kraji (36 %).

V průměru za celou Českou republiku ke konci roku 2023 připadalo na 1 000 obyvatel celkem 261 příjemců důchodů, z toho bylo 218 starobních důchodců, 38 invalidních důchodců, 2 příjemci samostatně vypláceného vdovského či vdoveckého důchodu a 4 příjemci důchodu sirotčího.

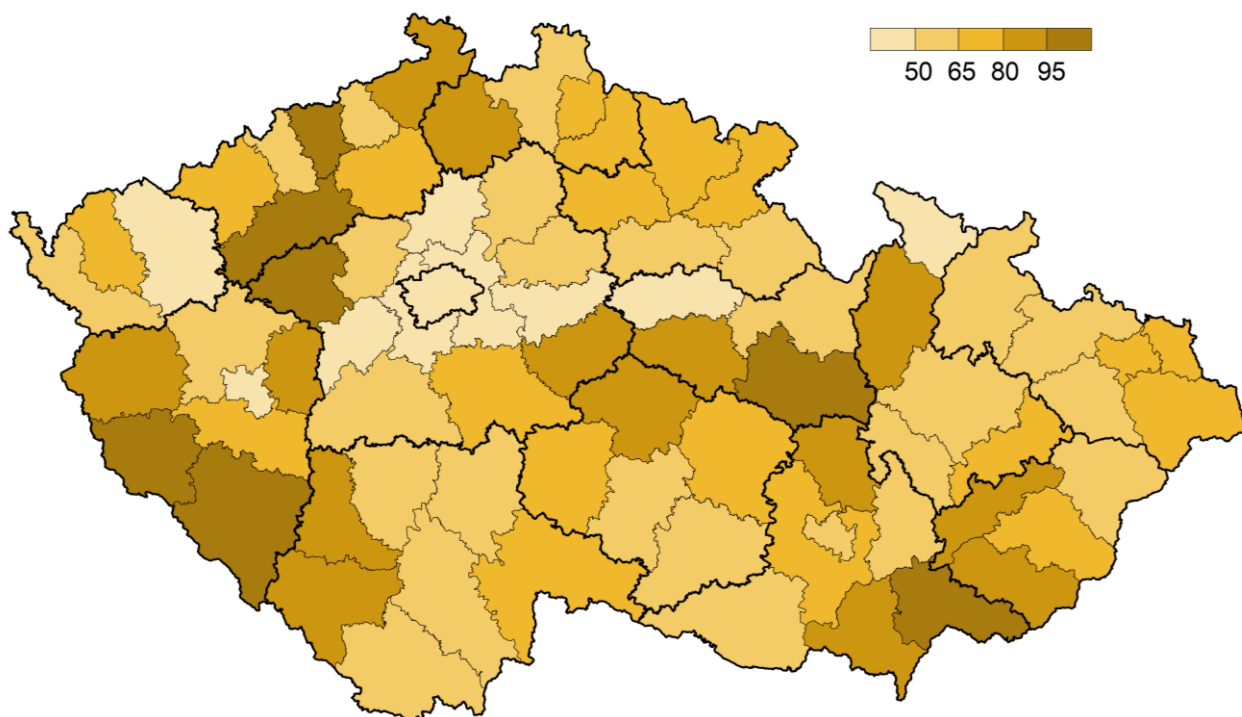
Graf 1.9 Příjemci důchodů na 1 000 obyvatel podle druhu důchodu a krajů a podíl osob nad 65 let v krajích v roce 2023

Zdroj dat: ČSSZ, ČSÚ

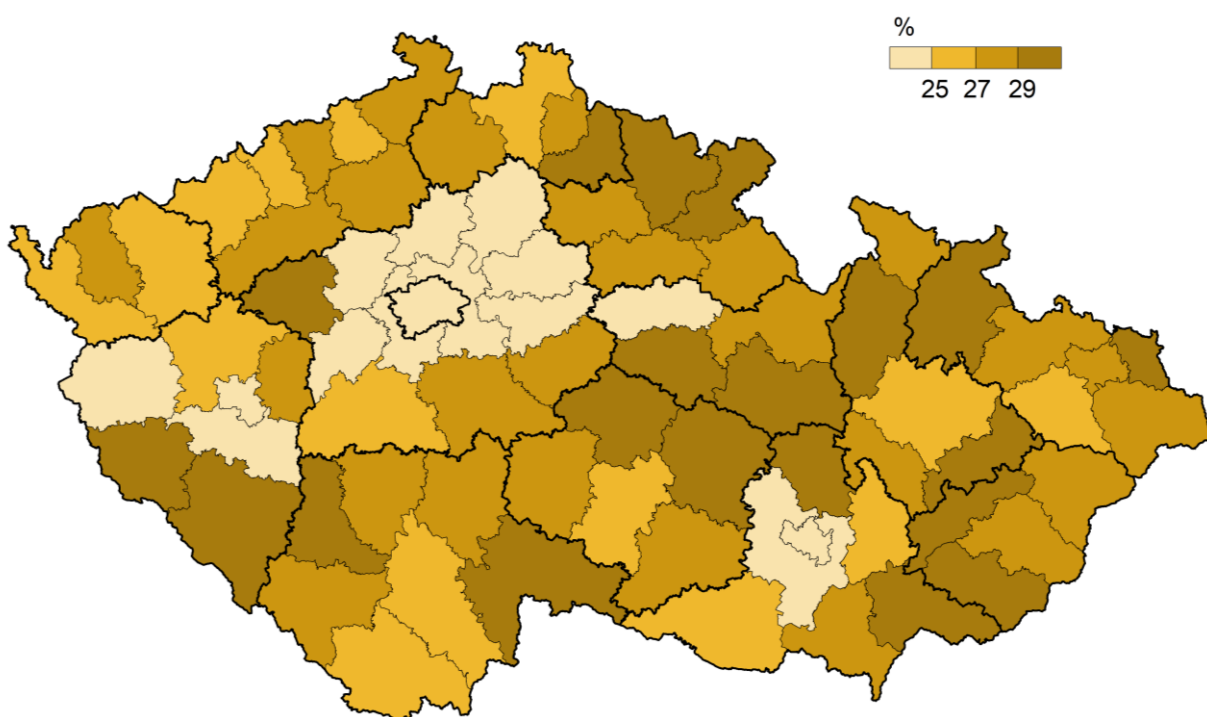
Průměrná výše starobního důchodu se regionálně liší (viz obr. 1.3 a 1.4), zároveň se také výrazně liší mezi muži a ženami. Nejvyšší starobní důchod pobíraly ženy v prosinci 2023 v Praze, kde průměrná výše činila 20 413 Kč, a naopak nejnižší v okresech Karviná a Znojmo (17 856 Kč, respektive 17 968 Kč). V Karvině naopak muži pobírali nejvyšší starobní důchody, průměrná výše tam činila 23 456 Kč. Nejnižší starobní důchody mužů byly vypláceny v okrese Znojmo, v průměru šlo o částku 19 899 Kč.

Obr. 1.1 Příjemci invalidního důchodu na 1 000 obyvatel ve věku 18–64 let, k 31.12. 2023

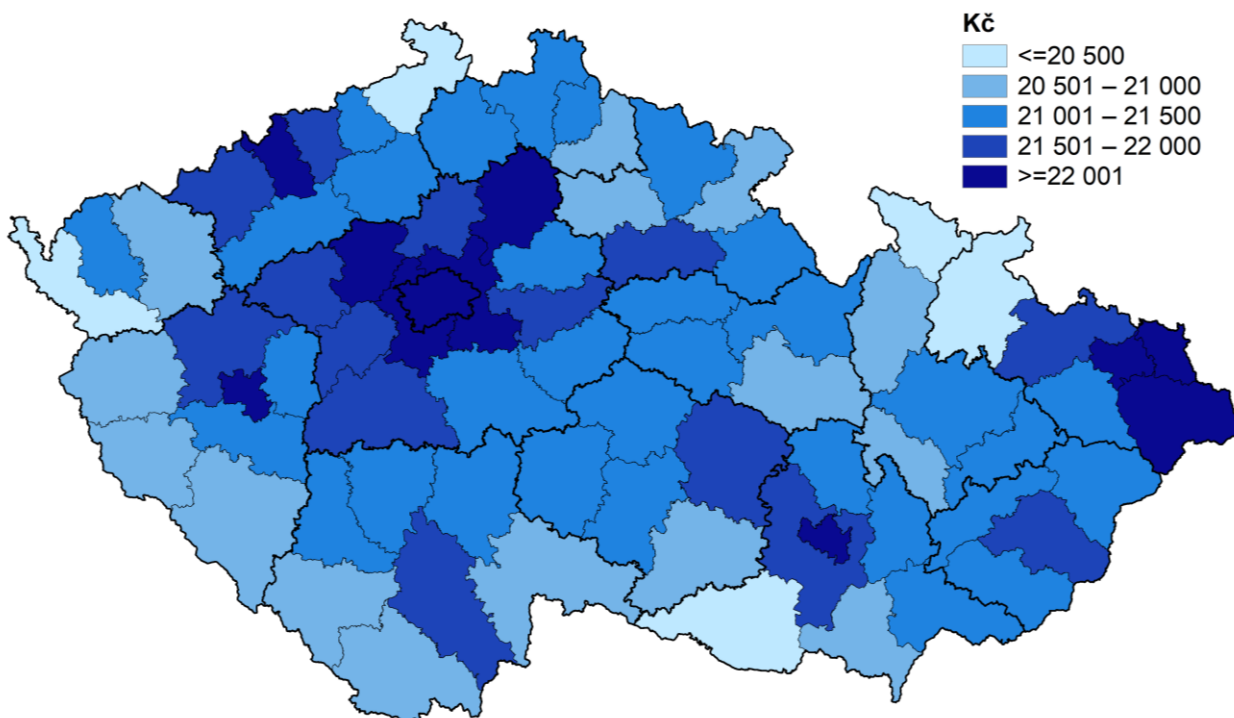
Zdroj dat: ČSSZ, ČSÚ

Obr. 1.2 Podíl příjemců všech druhů důchodu z obyvatel okresu, k 31.12. 2023

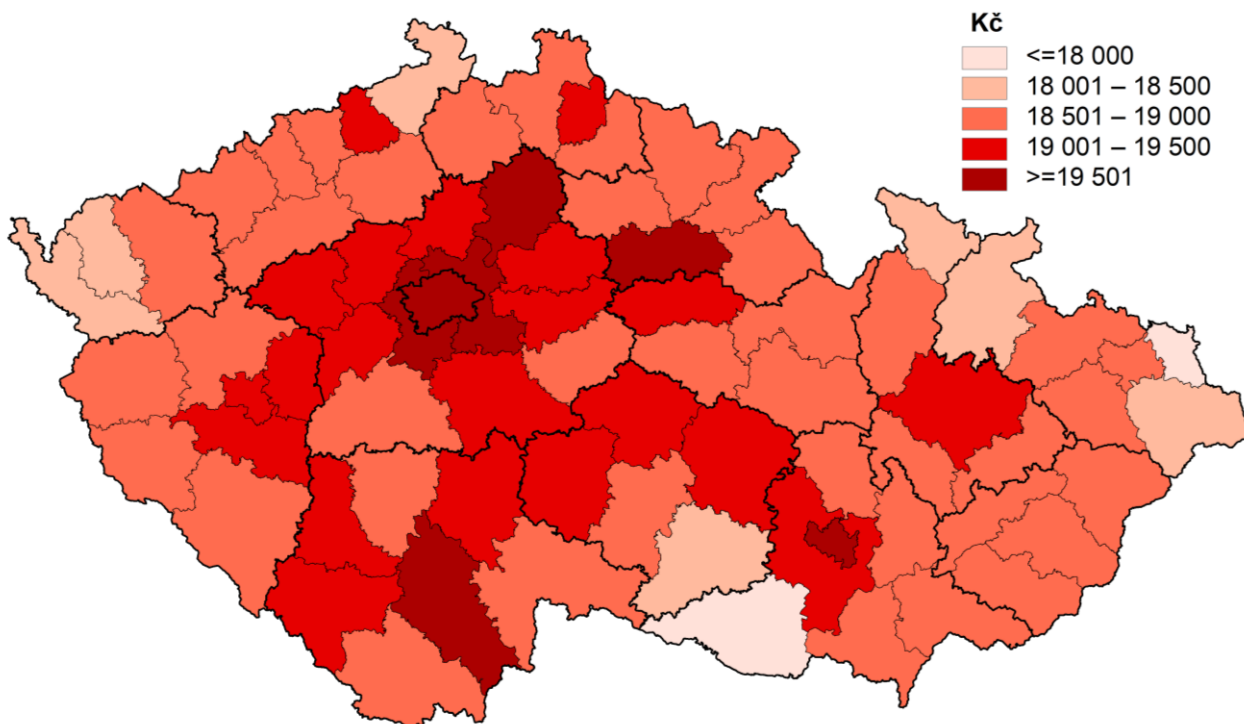
Zdroj dat: ČSSZ, ČSÚ

Obr. 1.3 Průměrná výše starobního důchodu, muži, prosinec 2023

Pozn.: Jedná se o plné starobní důchody vyplacené sólo.
Zdroj dat: ČSSZ

Obr. 1.4 Průměrná výše starobního důchodu, ženy, prosinec 2023

Pozn.: Jedná se o plné starobní důchody vyplacené sólo.
Zdroj dat: ČSSZ

Další informace o důchodovém pojištění jsou dostupné na webu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) <http://www.mpsv.cz/cs/> nebo na internetových stránkách České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) <https://www.cssz.cz/statisticke-rocenky>. Podrobné údaje o počtech důchodců a průměrné výši důchodu až do úrovně okresů naleznete ve veřejné databázi ČSÚ: [VDB \(czso.cz\)](http://vdb.czso.cz).